

# Wymagania edukacyjne dla kl. V – Wiedza o społeczeństwie

Podręcznik: „W centrum uwagi - 2”, zakres podstawowy.

| Wymagania na poszczególne oceny |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                 | Zagadnienia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Konieczne (ocena dopuszczająca)                                                                                                                                                                                    | Podstawowe (ocena dostateczna)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Rozszerzające (ocena dobra)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Dopełniające (ocena bardzo dobra)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wykraczające (ocena celująca)                                                                            |
|                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2                                                                                                                                                                                                                  | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 6                                                                                                        |
| Rozdział 1                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
| Temat lekcji: Normy prawne      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                          |
|                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>prawa i prawo</li><li>normy społeczne a prawo</li><li>cechy i budowa norm prawnych</li><li>akty prawne i przepisy</li><li>podstawa prawna</li><li>zasady powoływania się na podstawę prawną</li><li>interpretacja przepisów prawnych</li><li>zasada „nieznajomość prawa szkodzi”</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady norm społecznych,</li><li>podaje przykłady aktów prawnych,</li><li>wymienia konsekwencje naruszania norm społecznych, w tym norm prawnych.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia znaczenie terminu „norma społeczna”,</li><li>wymienia typy norm społecznych,</li><li>podaje przykłady różnych typów norm społecznych,</li><li>wyjaśnia, czym się różnią normy prawne od innych typów norm społecznych,</li><li>przyporządkowuje do poszczególnych typów norm odpowiednie kategorie oceny zachowania,</li><li>wymienia cechy norm prawnych,</li><li>uzasadnia konieczność przestrzegania norm prawnych,</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przepis <i>Konstytucji RP</i>, z którego wynika obowiązek wskazywania podstawy prawnej,</li><li>właściwie posługuje się oznaczeniami jednostek redakcyjnych aktu normatywnego,</li><li>wyjaśnia, jakie mogą być konsekwencje łamania zasady „nieznajomość prawa szkodzi”,</li><li>odczytuje z różnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela, plakat] informacje na temat poziomu wiedzy o prawie wśród pełnoletnich Polaków.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem w znaczeniu podmiotowym a prawem w rozumieniu przedmiotowym,</li><li>porównuje różne typy norm społecznych, np. z uwzględnieniem źródeł norm,</li><li>analizuje budowę normy prawnej, rozpoznając jej poszczególne elementy,</li><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między aktem prawnym a przepisem prawnym.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>na wybranych przykładach dokonuje wykładni prawa.</li></ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia pozytywne aspekty poznawania prawa,</li><li>wyjaśnia znaczenie zasady „nieznajomość prawa szkodzi”.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| Temat lekcji: Źródła prawa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>podmioty stanowiące prawo</li><li>zasięg obowiązywania prawa</li><li>podmioty podlegające prawu</li><li>źródła prawa stanowiącego w Polsce</li><li>hierarchia źródeł prawa w Polsce</li><li>procedura ustawodawcza</li><li>dzienniki urzędowe</li><li>okres obowiązywania prawa</li><li>zasada „prawo nie działa wstecz”</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia organy władzy uczestniczące w procesie stanowienia prawa w Polsce,</li><li>podaje źródła prawa stanowiącego obowiązyującego w Polsce,</li><li>wyjaśnia, na czym polega nadrzędna rola konstytucji w Polsce,</li><li>wymienia dzienniki urzędowe [Dziennik Urzędowy, Monitor Polski].</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia zasięg terytorialny i podmiotowy obowiązującego w Polsce prawa,</li><li>wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę „prawo nie działa wstecz”,</li><li>odszukuje konkretne źródła prawa w dziennikach urzędowych,</li><li>przedstawia hierarchię źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce,</li><li>wyjaśnia, na czym polega szczególna moc Konstytucji RP,</li><li>wymienia podstawowe etapy procesu legislacyjnego w Polsce i uczestniczące w nim podmioty.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje źródła prawa stanowiącego w Polsce – z uwzględnieniem zakresu ich obowiązywania i miejsca zajmowanego przez nie w hierarchii,</li><li>wyjaśnia znaczenie terminu vacatio legis,</li><li>uzasadnia konieczność stosowania zasady „prawo nie działa wstecz”,</li><li>wyjaśnia, jakie są zasady działania Internetowego Systemu Aktów Prawnych,</li><li>interpretuje konstytucyjne zapisy dotyczące procesu legislacyjnego w Polsce,</li><li>wyjaśnia, jakie są konsekwencje łamania zasady „prawo nie działa wstecz”.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, na czym polega problem „inflacji” prawa w Polsce,</li><li>omawia zasady publikowania źródeł prawa w Polsce,</li><li>analizuje konstytucyjne zapisy dotyczące ratyfikacji umów międzynarodowych,</li><li>omawia hierarchiczny układ źródeł prawa w Polsce, w tym relację między ustawą a ratyfikowaną umową międzynarodową.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przeprowadza ankietę na temat znajomości źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce oraz sposobów ich publikacji – np. w swojej społeczności szkolnej, a także analizuje i udostępnia wyniki wykonanych przez siebie badań.</li></ul> |  |
| Temat lekcji: Pomoc prawna                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>rodzaje prawa</li><li>formy pomocy prawnej</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                               | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady organów i instytucji</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                         | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia podstawowe rodzaje prawa,</li><li>podaje przykłady spraw</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia zasady działania Nieodpłatnej</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje zakres działalności adwokatów,</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przygotowuje i realizuje skierowaną do</li></ul>                                                                                                                                                                                            |  |

|                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>instytucje udzielające pomocy prawnej</li> <li>zawody prawnicze</li> </ul>                                                                                                                                                | <p>udzielających porad prawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje działania typowe dla następujących zawodów prawniczych: adwokatów, radców prawnych, notariuszy.</li> </ul>                                                                                                                                    | <p>regulowanych przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyszukuje informacje na temat dostępnych możliwości uzyskania porady prawnej w sytuacjach typowych,</li> <li>podaje, jaki jest zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>odszukuje informacje na temat działalności organizacji i instytucji udzielających pomocy prawnej w nietypowych sytuacjach [np. poszukujących ludzi zaginionych].</li> </ul>                                                                                                                                                             | <p>radców prawnych i notariuszy,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>odszukuje informacje na temat instytucji udzielających pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie.</li> </ul>                                                                                                                                                      | <p>społeczności szkolnej akcję promującą instytucje udzielające pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie.</p>                                                                                                                                                                                 |
| <b>Temat lekcji: Informacja publiczna</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>prawo do informacji publicznej</li> <li>informacja publiczna</li> <li>sposoby uzyskiwania informacji publicznej</li> <li>Biuletyn Informacji Publicznej</li> <li>wniosek o udostępnienie informacji publicznej</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady spraw, których może dotyczyć informacja publiczna,</li> <li>podaje przykłady instytucji zobowiązanych do udzielania informacji publicznej,</li> <li>odszukuje informacje publiczne dotyczące nieskomplikowanych spraw wskazanych przez nauczyciela.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega prawo do uzyskania informacji publicznej,</li> <li>wskazuje podmioty mogące ubiegać się o uzyskanie informacji publicznej,</li> <li>wyjaśnia, jakie sprawy obywatel może załatwić dzięki dostępowi do informacji publicznej,</li> <li>odszukuje proste informacje publiczne, korzystając z usług e-administracji,</li> <li>wymienia przykładowe informacje udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej,</li> <li>pisze przykładowy wniosek o udzielenie informacji publicznej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega transparentność życia publicznego,</li> <li>wyjaśnia, na czym polega działalność organizacji typu <i>watchdog</i>, i odszukuje informacje na ich temat,</li> <li>charakteryzuje podstawowe sposoby przechowywania i udostępniania informacji publicznej,</li> <li>wymienia sytuacje, w których dostęp do informacji publicznej może zostać ograniczony.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>określa, jakie jest znaczenie transparentności życia publicznego dla prawidłowego funkcjonowania państwa i społeczeństwa demokratycznego,</li> <li>analizuje, jak dostęp do informacji publicznej pomaga obywatelom w rozwiązywaniu problemów w konkretnych sytuacjach z życia codziennego.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>uzyskuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej informacje na temat bieżącej działalności wybranej instytucji lub konkretnego organu władzy w gminie lub powiecie,</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób pozyskał zaprezentowane informacje.</li> </ul> |
| <b>Rozdział 2:</b>                        |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

| Temat lekcji: Konstytucyjne prawa człowieka                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>prawa i wolności</li><li>istota praw człowieka i ich cechy</li><li>granice praw człowieka</li><li>warunki ograniczania praw człowieka</li><li>koncepcja praw jednostki</li><li>miejsce praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i></li><li>zasady ogólne i katalog praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i></li><li>zasady i formy ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady praw i wolności człowieka uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li><li>podaje przykłady praktycznej realizacji praw i wolności człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li><li>podaje przykłady praw przysługujących w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym.</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia zasady ogólne dotyczące ochrony praw człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li><li>wymienia prawa człowieka przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym.</li></ul>                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>przyporządkowuje konkretne prawa człowieka do odpowiednich kategorii uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>,</li><li>wymienia konstytucyjne warunki, które muszą zostać spełnione, aby można było ograniczyć korzystanie z praw człowieka,</li><li>analizuje konstytucyjne prawa człowieka z uwzględnieniem koncepcji praw jednostki [prawa człowieka, prawa obywatela],</li><li>analizuje przepisy prawne z <i>Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym</i>.</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje znaczenie pojęć „prawo” i „wolność”,</li><li>wyjaśnia, jakie miejsce zajmują prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i>,</li><li>uzasadnia konieczność ochrony praw przysługujących grupom mniejszościowym, ze szczególnym uwzględnieniem praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym, odszukuje i prezentuje informacje na temat praw mniejszości polskiej w wybranych państwach.</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje spory światopoglądowe dotyczące wybranych praw człowieka,</li><li>organizuje debatę na temat praw człowieka i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</li><li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranego problemu związanego z ochroną praw człowieka.</li></ul> |  |
| Temat lekcji: Ochrona praw człowieka w Polsce                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>środki ochrony konstytucyjnych praw i wolności</li><li>instytucje i organy władzy chroniące konstytucyjne prawa i wolności</li><li>prawo do sądu</li><li>prawo do zaskarżenia</li><li>prawo do</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady konstytucyjnych środków ochrony praw człowieka w Polsce,</li><li>wymienia przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich,</li><li>podaje przykłady działających w Polsce organizacji, których</li></ul>                                                                                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia konstytucyjne środki ochrony praw człowieka w Polsce,</li><li>wyjaśnia, na czym polega prawo do:<ul style="list-style-type: none"><li>- sądu,</li><li>- zaskarżenia,</li><li>- wynagrodzenia za szkodę,</li><li>- złożenia skargi konstytucyjnej,</li></ul></li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje wybrane przypadki łamania praw człowieka, w tym wskazuje, jakie konstytucyjne środki ochrony tych praw były dostępne w omawianych sytuacjach,</li><li>określa zakres działalności i uprawnień Rzecznika Praw</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje i ocenia działalność wybranych organizacji broniących praw człowieka w Polsce,</li><li>wymienia negatywne konsekwencje wynikające z przewlekłości postępowań sądowych w Polsce oraz wskazuje główne przyczyny tego</li></ul>                                                                                                                                                                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności np.:<ul style="list-style-type: none"><li>- Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce,</li><li>- jednej z organizacji, których celem jest obrona praw człowieka,</li></ul></li></ul>                                                    |  |

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                  | <p>wynagrodzenia za szkodę</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ skarga konstytucyjna</li><li>▪ prawo do wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich</li><li>▪ działalność Rzecznika Praw Obywatelskich</li><li>▪ organizacje broniące praw człowieka w Polsce</li></ul>                                                         | <p>celem jest obrona praw człowieka.</p>                                                                                                                                                                                                              | <p>- wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich,</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ wymienia przykładowe formy działalności Rzecznika Praw Obywatelskich,</li><li>▪ pisze przykładową skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich,</li><li>▪ wymienia podstawowe elementy procedury składania skargi konstytucyjnej,</li><li>▪ omawia zakres i formy działalności wybranej organizacji broniącej praw człowieka.</li></ul>                                          | <p>Obywatelskich,</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ odszukuje informacje na temat celów szczegółowych oraz form działania wybranej organizacji broniącej praw człowieka,</li><li>▪ wyjaśnia, jakie jest znaczenie skargi konstytucyjnej w systemie ochrony praw człowieka w Polsce.</li></ul>                                                                                                                                                                   | <p>problemu,</p> <p>analizuje przepisy regulujące zasady korzystania z prawa do:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- sądu,</li><li>- zaskarżenia,</li><li>- wynagrodzenia za szkodę,</li><li>- złożenia skargi konstytucyjnej.</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ jest aktywnym członkiem organizacji broniącej praw człowieka,</li><li>▪ aktywnie uczestniczy w działaniach podejmowanych przez organizacje broniące praw człowieka.</li></ul>                       |
| Temat lekcji: System strasburski |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ systemy ochrony praw człowieka</li><li>▪ Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu</li><li>▪ Rada Europy</li><li>▪ <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i></li><li>▪ zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ wymienia instytucje tworzące strasburski system praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, Europejski Trybunał Praw Człowieka].</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ przedstawia okoliczności historyczne, które miały wpływ na powstanie systemów ochrony praw człowieka,</li><li>▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>,</li><li>▪ prezentuje podstawowe informacje na temat strasburskiego systemu praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, Europejski Trybunał Praw</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ wymienia państwa należące do Rady Europy i wskazuje je na mapie,</li><li>▪ analizuje przykładowe skargi złożone do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz wybrane wyroki Trybunału,</li><li>▪ wyjaśnia znaczenie <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> dla europejskiego systemu ochrony praw człowieka,</li><li>▪ wymienia warunki dopuszczalności skargi</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ omawia strukturę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu,</li><li>▪ ocenia działalność Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.</li></ul>                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</li></ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"><li>Człowieka],<ul style="list-style-type: none"><li>wymienia podstawowe zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.</li></ul></li></ul>                                                                                                            | do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
| Temat lekcji: łamanie praw człowieka                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>formy łamania praw człowieka</li><li>przyczyny łamania praw człowieka</li><li>wybitni obrońcy praw człowieka</li><li>naruszanie praw imigrantów</li><li>skala łamania praw człowieka na świecie</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady łamania praw człowieka,</li><li>wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka.</li></ul>                                                      | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia formy łamania praw człowieka i ilustruje je odpowiednimi przykładami,</li><li>rozpoznaje przypadki naruszeń praw człowieka opisane w tekstach publicystycznych,</li><li>wymienia przyczyny łamania praw człowieka,</li><li>wskazuje i charakteryzuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, w tym w państwach demokratycznych,</li><li>porównuje skalę łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>określa skalę łamania praw człowieka w Polsce i na świecie na podstawie zestawień statystycznych oraz raportów organizacji pozarządowych,</li><li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyszukuje i prezentuje informacje na temat dokonań wybitnych postaci działających na rzecz ochrony praw człowieka, np. laureatów Pokojowej Nagrody Nobla,</li><li>analizuje współczesne zjawiska [polityczne, ekonomiczne, socjalne, kulturowe] zaliczane do przyczyn łamania praw człowieka.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>organizuje debatę poświęconą tematowi łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</li><li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące problemu łamania praw człowieka.</li></ul> |  |
| Rozdział 3                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
| Temat lekcji: Prawo cywilne                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>cechy charakterystyczne prawa cywilnego</li><li>prawa majątkowe i osobiste</li><li>podział prawa cywilnego w Polsce</li><li>pojęcia z zakresu</li></ul>                                                   | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne,</li><li>definiuje podstawowe pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, powód i pozwany, testament],</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>podaje przykłady norm z prawa cywilnego,</li><li>wyjaśnia, czym się różni zdolność prawna od zdolności do czynności prawnych,</li><li>wymienia podstawowe cechy prawa cywilnego,</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                  | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje instytucje przedstawicielstwa ustawowego i pełnomocnictwa,</li><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem cywilnym</i> a <i>Kodeksem</i></li></ul>                                                                                                    | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>prezentuje podział prawa cywilnego obowiązujący w Polsce,</li><li>interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu cywilnego</i> oraz <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>,</li><li>przedstawia konstrukcje</li></ul>                                                                                        | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa cywilnego.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |

|                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                            |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                   | <p>prawa cywilnego [osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, przedstawicielstwo, pełnomocnictwo]</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>prawa zobowiązaniowe</li> <li>prawa rzeczowe</li> <li>prawa spadkowe</li> <li>postępowanie cywilne</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia podstawowe formy nabycia własności,</li> <li>wymienia strony postępowania cywilnego i wskazuje przysługujące im prawa,</li> <li>rozpoznaje podstawowe zasady obowiązujące w postępowaniu cywilnym.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa cywilnego [zobowiązanie, prawa majątkowe, prawa osobiste, przedstawicielstwo ustawowe, pełnomocnictwo, zobowiązanie, rzecz, własność, spadek, zachówek, dziedziczenie ustawowe], a także rozpoznaje przepisy prawne, w których pojęcia te zostały zdefiniowane,</li> <li>podaje przykłady praw majątkowych i praw osobistych,</li> <li>wymienia uprawnienia właściciela rzeczy,</li> <li>podaje podstawowe zasady dziedziczenia testamentowego,</li> <li>pisze przykładowy pozew cywilny,</li> <li>przedstawia przebieg postępowania cywilnego.</li> </ul> | <p><i>postępowania cywilnego,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje proste kazusy dotyczące prawa cywilnego, np. prawa spadkowego,</li> <li>analizuje pod kątem poprawności przykładowy pozew cywilny.</li> </ul>                               | <p>stosunku cywilnoprawnego określanego jako zobowiązanie,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznaje typy postępowań cywilnych i je charakteryzuje.</li> </ul> |  |
| <b>Temat lekcji: Prawo rodzinne</b>                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                            |  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>małżeństwo</li> <li>zasady zawierania związku małżeńskiego</li> <li>prawne przeszkody uniemożliwiające zawarcie</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia elementy konstytucyjnej definicji małżeństwa,</li> <li>podaje skutki prawne zawarcia małżeństwa,</li> <li>wymienia prawa i obowiązki rodziców</li> </ul>                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia przeszkody prawne uniemożliwiające zawarcie małżeństwa oraz możliwe powody unieważnienia związku małżeńskiego,</li> </ul>                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>,</li> <li>wyjaśnia, na czym polega unieważnienie małżeństwa i wymienia</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje spór społeczny dotyczący: <ul style="list-style-type: none"> <li>- instytucji małżeństwa,</li> <li>- modelu rodziny,</li> <li>- zakresu władzy rodzicielskiej, w tym zajmuje</li> </ul> </li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa rodzinnego.</li> </ul>                                                       |  |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>małżeństwa</li> <li>skutki zawarcia małżeństwa</li> <li>wspólność majątkowa</li> <li>prawa rodziców i dzieci</li> <li>władza rodzicielska</li> <li>obowiązek alimentacyjny</li> </ul> | i dzieci.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa rodzinnego [małżeństwo, wspólnota majątkowa, obowiązek alimentacyjny],</li> <li>pisze przykładowy wniosek alimentacyjny.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>jego konsekwencje prawne,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje pod kątem poprawności przykładowy wniosek alimentacyjny,</li> <li>analizuje proste kazusy dotyczące prawa rodzinnego.</li> </ul>                                                                                                   | stanowisko wobec omawianego problemu i konstruuje odpowiednie argumenty.                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                   |
| <b>Temat lekcji: Postępowanie karne</b> |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                   |
|                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>zasady prawa karnego</li> <li>etapy postępowania karnego</li> <li>uczestnicy postępowania karnego</li> <li>rozprawa w procesie karnym</li> </ul>                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa karnego [oskarżyciel, oskarżony, przestępstwo, wykroczenie, apelacja],</li> <li>wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności],</li> <li>wymienia etapy postępowania karnego i jego uczestników.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem karnym</i> a <i>Kodeksem postępowania karnego</i>,</li> <li>rozpoznaje zastosowanie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności] w przepisach prawnych i wyjaśnia konsekwencje łamania tych reguł,</li> <li>wymienia strony postępowania karnego [przygotowawczego i procesowego] oraz przysługujące im prawa,</li> <li>wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa,</li> <li>podaje podstawowe zasady regulujące prowadzenie rozprawy</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje pod kątem poprawności przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa,</li> <li>analizuje proste kazusy dotyczące prawa karnego,</li> <li>interpretuje wybrane przepisy <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania karnego</i>.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje przebieg rozpraw [zasady, etapy] prowadzonych w sądzie powszechnym w ramach postępowania cywilnego i postępowania karnego,</li> <li>porównuje prawa przysługujące poszczególnym uczestnikom postępowania karnego.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa karnego.</li> </ul> |

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"><li>w procesie karnym, pisze przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                |
| Temat lekcji: Prawo administracyjne          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                |
|                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>cechy charakterystyczne prawa administracyjnego</li><li>pojęcia z zakresu prawa administracyjnego</li><li>administracja publiczna</li><li>akty, decyzje i postanowienia administracyjne</li><li>postępowanie administracyjne</li><li>skarga administracyjna</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wskazuje dziedziny życia publicznego regulowane przez prawo administracyjne,</li><li>wymienia podstawowe elementy decyzji administracyjnej,</li><li>wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa administracyjnego [administracja publiczna, organ administracji publicznej, akt administracyjny],</li><li>wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego,</li><li>wymienia etapy postępowania administracyjnego oraz biorące w nim udział podmioty [i innych jego uczestników],</li><li>krótko charakteryzuje środki zaskarżenia decyzji administracyjnej,</li><li>pisze przykładowe odwołanie od decyzji administracyjnej,</li><li>wymienia zadania sądów administracyjnych.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje pod kątem poprawności:<ul style="list-style-type: none"><li>- odwołanie od decyzji administracyjnej,</li><li>- zażalenie na postanowienie organów administracyjnych,</li></ul></li><li>skargę administracyjną,</li><li>analizuje proste kazusy prawne dotyczące prawa administracyjnego,</li><li>wymienia przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej,</li><li>rozpoznaje rodzaje administracji publicznej,</li><li>interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje różne rodzaje aktów administracyjnych,</li><li>porównuje akty administracyjne z aktami normatywnymi,</li><li>porównuje decyzje administracyjne z postanowieniami administracyjnymi,</li><li>charakteryzuje i porównuje rodzaje postępowań administracyjnych,</li><li>porównuje decyzję administracyjną z wyrokiem sądu.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje złożone kazusy z zakresu prawa administracyjnego.</li></ul>                                                             |
| Temat lekcji: Prawo powszechnych ubezpieczeń |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                |
|                                              | <ul style="list-style-type: none"><li>system ubezpieczeń społecznych</li><li>rodzaje ubezpieczeń</li></ul>                                                                                                                                                                                                  | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia podstawowe prawa przysługujące obywatelom polskim w zakresie opieki</li></ul>                                                                                                                              | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia główne zasady i cele funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje proste kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce,</li><li>analizuje informacje</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>porównuje poszczególne rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce,</li><li>analizuje</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                            | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>analizuje złożone kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce,</li><li>organizuje debatę na</li></ul> |

|                                                            |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                            | <p>społecznych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Zakład Ubezpieczeń Społecznych</li> <li>▪ system ubezpieczenia zdrowotnego</li> <li>▪ Narodowy Fundusz Zdrowia</li> </ul>                               | <p>społecznej i zdrowotnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia instytucje kierujące systemem ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz służbą zdrowia [KRUS, ZUS, NFZ],</li> <li>▪ rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe,</li> <li>▪ podaje podstawowe zasady korzystania z publicznej opieki zdrowotnej.</li> </ul> | <p>i zdrowotnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przedstawia specyfikę obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce,</li> <li>▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące stanu wiedzy Polaków na temat funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych,</li> <li>▪ wymienia rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce,</li> <li>▪ wymienia zadania: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,</li> <li>- Narodowego Funduszu Zdrowia.</li> </ul> </li> </ul> | <p>na temat tego, w jaki sposób Polacy oceniają funkcjonowanie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w Polsce.</p>                                                                                                                                         | <p>uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce.</p>                                                                                                                                                                                                                                   | <p>temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ubezpieczeń społecznych w Polsce,</li> <li>- funkcjonowania systemu publicznej służby zdrowia w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li> </ul>                                                                                                     |
| <b>Temat lekcji: Prawo do opieki społecznej i edukacji</b> |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wykluczenie społeczne</li> <li>▪ ubóstwo</li> <li>▪ bezrobocie</li> <li>▪ opieka społeczna</li> <li>▪ urzędy pracy</li> <li>▪ edukacja</li> <li>▪ kształcenie ustawiczne</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia problemy społeczne, z którymi boryka się państwo polskie,</li> <li>▪ wymienia podstawowe zasady funkcjonowania systemu opieki społecznej w Polsce,</li> <li>▪ wymienia podstawowe przyczyny bezrobocia,</li> </ul>                                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia przykłady wykluczenia społecznego oraz wskazuje jego konsekwencje,</li> <li>▪ podaje przykłady działań podejmowanych przez państwo polskie w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wyjaśnia, jakie uwarunkowania mają wpływ na zjawisko wykluczenia społecznego,</li> <li>▪ porównuje różne rodzaje bezrobocia, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań oraz konsekwencji</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ porównuje różne formy zwalczania bezrobocia i ocenia ich skuteczność,</li> <li>▪ analizuje spór społeczny dotyczący zakresu i form funkcjonowania opieki społecznej w Polsce – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty,</li> <li>▪ wymienia zadania</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> <li>- problemom społecznym w Polsce,</li> <li>- funkcjonowaniu systemu edukacji w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</li> </ul> </li> <li>▪ przygotowuje i prezentuje</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                          | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ podaje podstawowe informacje dotyczące systemu szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące poziomu i zasięgu bezrobocia oraz wykluczenia społecznego w Polsce,</li><li>▪ przedstawia strukturę szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego,</li><li>▪ wyjaśnia, w jaki sposób można podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.</li></ul> | <p>społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych,</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat działalności urzędu pracy w jego powiecie,</li><li>▪ omawia podstawowe zasady funkcjonowania systemu bolońskiego w szkolnictwie wyższym,</li><li>▪ przedstawia wady i zalety edukacji zdalnej,</li><li>▪ analizuje problemy i uwarunkowania mające wpływ na wybór ścieżki edukacyjnej dokonywany przez młodych ludzi.</li></ul> | <p>Ministra Edukacji Narodowej i kuratorów oświaty,</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ wymienia formy kształcenia ustawicznego,</li><li>▪ planuje i prezentuje swoją indywidualną ścieżkę edukacji.</li></ul> | <p>na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- możliwości i zasad studiowania w wybranym państwie świata,</li><li>- form wspierania przez państwo polskie osób studiujących za granicą.</li></ul> |
| Rozdział 4:                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Temat lekcji: Prawo międzynarodowe                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"><li>▪ stosunki międzynarodowe</li><li>▪ cechy współczesnych stosunków międzynarodowych</li><li>▪ cechy charakterystyczne międzynarodowego prawa publicznego</li><li>▪ podmioty prawa międzynarodowego publicznego</li><li>▪ zasady prawa międzynarodowego publicznego</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ podaje przykłady podmiotów międzynarodowego prawa publicznego,</li><li>▪ wymienia przykładowe zasady międzynarodowego prawa publicznego.</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ wymienia formy dwustronnych stosunków międzynarodowych,</li><li>▪ podaje cechy współczesnych stosunków międzynarodowych,</li><li>▪ wyjaśnia, czym jest międzynarodowe prawo publiczne,</li><li>▪ wymienia podmioty międzynarodowego prawa publicznego,</li><li>▪ wyjaśnia znaczenie zasad międzynarodowego prawa publicznego [zasady suwerenności,</li></ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ na wybranych przykładach wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych,</li><li>▪ wymienia cechy międzynarodowego prawa publicznego,</li><li>▪ na wybranych przykładach analizuje działanie międzynarodowego prawa publicznego.</li></ul>                                                        | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania zasad międzynarodowego prawa publicznego.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ interpretuje kazusy dotyczące międzynarodowego prawa publicznego.</li></ul>                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>nieprzestrzeganie zasad prawa międzynarodowego publicznego</li> </ul>                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                  | <p>integralności terytorialnej, nienaruszalności granic, nieingerowania w sprawy wewnętrzne państwa, samostanowienia narodów, pokojowego rozstrzygania sporów, powstrzymywania się od groźby użycia siły lub jej rzeczywistego użycia].</p>                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Temat lekcji: Globalizacja</b>                    |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>cechy globalizacji</li> <li>wpływ podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji</li> <li>wymiary globalizacji</li> <li>skutki procesu globalizacji i wynikające z niego wyzwania</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady zjawisk wynikających z procesu globalizacji,</li> <li>podaje przykłady pozytywnych i negatywnych aspektów procesu globalizacji.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia podstawowe aspekty procesu globalizacji,</li> <li>podaje przykłady zjawisk świadczących o globalizacji w wymiarach politycznym, ekologicznym, ekonomicznym, komunikacyjnym i kulturowym,</li> <li>wymienia skutki globalizacji w polityce, kulturze i życiu społecznym,</li> <li>podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których działalność ma istotny wpływ na proces globalizacji.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega zjawisko określane jako efekt motyla,</li> <li>na wybranych przykładach wykazuje współzależności występujące między państwami w środowisku międzynarodowym.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>wpływu wybranych podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji,</li> <li>ruchów anty- i alterglobalistycznych,</li> </ul> </li> <li>analizuje spór dotyczący oceny procesu globalizacji – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych problemów i wyzwań wynikających z procesu globalizacji,</li> <li>organizuje debatę poświęconą zagadnieniom związanym z globalizacją i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li> </ul> |
| <b>Temat lekcji: Wybrane problemy międzynarodowe</b> |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>konflikty etniczne [istota, przyczyny, skutki, sposoby rozwiązywania, przykłady]</li> <li>terroryzm [cechy i rodzaje współczesnego terroryzmu, walka z terroryzmem]</li> </ul>                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady współczesnych konfliktów międzynarodowych,</li> <li>wymienia sposoby rozwiązywania konfliktów etnicznych,</li> <li>podaje cechy współczesnego terroryzmu.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia przyczyny, konsekwencje i formy konfliktów etnicznych,</li> <li>podaje przykłady współczesnych konfliktów etnicznych na obszarze Unii Europejskiej,</li> <li>właściwie posługuje się terminami „migracje”, „uchodźcy”, „asymilacja”, „grupa etniczna”, „integracja”,</li> <li>podaje przykłady działań o charakterze terrorystycznym,</li> <li>wymienia główne współczesne organizacje terrorystyczne,</li> <li>wymienia metody walki ze współczesnym terroryzmem.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia znaczenie terminów „czystki etniczne” i „ludobójstwo”,</li> <li>charakteryzuje metody walki ze współczesnym terroryzmem,</li> <li>charakteryzuje wybrany konflikt etniczny na obszarze Unii Europejskiej,</li> <li>na wybranym przykładzie opisuje metody i formy działania współczesnych organizacji terrorystycznych.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>współczesnych konfliktów etnicznych,</li> <li>problemu terroryzmu międzynarodowego [przyczyny, uwarunkowania, konsekwencje, formy, organizacje terrorystyczne, skala zagrożenia, metody przeciwdziałania].</li> </ul> </li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych metod i form rozwiązywania współczesnych sporów międzynarodowych.</li> </ul>            |
| <b>Temat lekcji: Organizacja Narodów Zjednoczonych</b> |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>powstanie ONZ</li> <li>podstawy działania ONZ</li> <li>główne organy ONZ</li> <li>działania ONZ na rzecz pokoju na świecie</li> <li>system Narodów Zjednoczonych</li> <li>operacje pokojowe ONZ</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje cele i zasady funkcjonowania ONZ,</li> <li>wymienia przykłady działań ONZ na rzecz pokoju na świecie, w tym wybrane misje pokojowe.</li> </ul>                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych,</li> <li>podaje podstawowe informacje na temat <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i>,</li> <li>wymienia główne organy ONZ i podaje, jakie są ich</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje działalność wybranych agend, organów i organizacji wyspecjalizowanych funkcjonujących w ramach ONZ.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                               | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>działalności organów, wyspecjalizowanych, organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych,</li> <li>misji pokojowych ONZ,</li> </ul> </li> <li>ocenia zasadność i skuteczność działań</li> </ul>                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> <li>ocenę pracy ONZ,</li> <li>wyzwaniom stojącym przed ONZ,</li> </ul> </li> <li>aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"><li>zadania, podaje przykłady wyspecjalizowanych organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | podejmowanych przez ONZ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  |
| Temat lekcji: Unia Europejska                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>etapy procesu integracji europejskiej</li><li>państwa członkowskie Unii Europejskiej</li><li>prawo Unii Europejskiej</li><li>strefa Schengen</li><li>strefa euro</li><li>obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej</li><li>zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej</li><li>instytucje i organy Unii Europejskiej</li><li>prawa obywatela Unii Europejskiej</li><li>korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>rozpoznaje główne zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej,</li><li>wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej,</li><li>podaje korzyści wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej dla polskich obywateli,</li><li>podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia podstawowe uwarunkowania mające wpływ na proces integracji europejskiej,</li><li>wymienia państwa należące współcześnie do Unii Europejskiej i wskazuje je na mapie,</li><li>wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej,</li><li>wymienia prawa przysługujące obywatelom Unii Europejskiej,</li><li>wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej [Komisję Europejską, Radę Europejską, Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Trybunał Sprawiedliwości UE].</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem pierwotnym a prawem wtórnym Unii Europejskiej,</li><li>omawia obszary funkcjonowania Unii Europejskiej,</li><li>odczytuje z różnorodnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące społecznej oceny członkostwa Polski w Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>przedstawia główne etapy procesu integracji europejskiej, w tym:<ul style="list-style-type: none"><li>utworzone organizacje i zawarte traktaty,</li><li>sposób funkcjonowania wspólnot europejskich i zakres współpracy państw członkowskich na poszczególnych etapach,</li><li>państwa, które przystąpiły do wspólnot europejskich,</li></ul></li><li>porównuje zasięg terytorialny Unii Europejskiej, strefy Schengen i strefy euro,</li><li>charakteryzuje poszczególne źródła prawa pierwotnego Unii Europejskiej.</li></ul> | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat funduszy Unii Europejskiej i ich wykorzystania w Polsce oraz w najbliższych państwach członkowskich,</li><li>dokonuje krytycznej analizy zagadnień dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej,</li><li>zbiera i prezentuje informacje na temat sporu społecznego dotyczącego oceny polskiego członkostwa w Unii Europejskiej,</li><li>organizuje debatę poświęconą wybranym problemom związanym z funkcjonowaniem Unii Europejskiej oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.</li></ul> |  |
| Temat lekcji: Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
| <ul style="list-style-type: none"><li>geneza i cele NATO</li><li>organy NATO</li><li>państwa</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>wymienia główne cele i zadania NATO,</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                        | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>omawia okoliczności, które doprowadziły</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>odczytuje z różnych źródeł [tekst narracyjny</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>omawia stosunki NATO z Federacją Rosyjską,</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Uczeń: <ul style="list-style-type: none"><li>dokonuje krytycznej oceny wybranych</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                | <p>członkowskie NATO</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ działania NATO na rzecz pokoju na świecie</li> <li>▪ USA w strukturach NATO</li> </ul>                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ podaje rok wstąpienia Polski do NATO.</li> </ul>                | <p>do powstania Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wymienia główne organy NATO,</li> <li>▪ wymienia państwa należące do NATO i wskazuje je na mapie.</li> </ul>                                                       | <p>i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- działalności NATO na rzecz światowego pokoju,</li> <li>- członkostwa Polski w NATO,</li> <li>- wpływu NATO na pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie,</li> <li>▪ określa i ocenia rolę Stanów Zjednoczonych Ameryki w strukturach NATO.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ charakteryzuje główne organy NATO,</li> <li>▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> <li>- roli NATO w budowaniu pokoju na świecie,</li> <li>- przebiegu wybranych operacji wojskowych NATO.</li> </ul> </li> </ul> | <p>aspektów działalności NATO,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ organizuje debatę poświęconą wybranym aspektom funkcjonowania NATO i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji,</li> <li>▪ odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat członkostwa Polski w NATO.</li> </ul> |
| <b>Temat lekcji: Służby zagraniczne Polski</b> |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ istota i cele polityki zagranicznej</li> <li>▪ dyplomacja</li> <li>▪ placówki dyplomatyczne i ich zadania</li> <li>▪ ambasady i konsulatory</li> <li>▪ działalność polskiej dyplomacji</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rozpoznaje zadania ambasad i konsulów.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ właściwie posługuje się terminami „polityka zagraniczna”, „racja stanu”, „dyplomacja publiczna”, „misja dyplomatyczna”,</li> <li>▪ wymienia sprawy, które obywatel polski może załatwić w konsulatach.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ na przykładzie wybranych placówek dyplomatycznych RP przedstawia zadania ambasad i konsulatów,</li> <li>▪ wymienia priorytety polskiej polityki zagranicznej.</li> </ul>                                                                                                                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przedstawia główne inicjatywy międzynarodowe, w które angażuje się państwo polskie [np. Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, Trójmorze].</li> </ul>                                                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ odszukuje w różnych źródłach informacje na temat działalności polskich placówek dyplomatycznych w wybranych państwach świata.</li> </ul>                                                                                                                                  |